

Energeetika- ja keskkonnaministri määruse „Vedelkütuse varumakse määr 2027“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse vedelkütusevaru seaduse § 10 lõike 1 alusel, mille kohaselt vedelkütusevaru haldamiskulude katmiseks kehtestab energietika- ja keskkonnaminister varu haldaja ettepanekul maksemäära. Kuna varude haldamisega seotud kulud on kütuse liigiti erinevad, kehtestatakse igale varumakse subjektiks olevale energiatootele erinev kulupõhine maksemäär.

Vedelkütusevaru seaduse § 10 lõike 1 kohaselt on energietika- ja keskkonnaministri volitusnorm varumakse määrade kehtestamiseks piiratud seaduse § 10 lõigetes 7 ja 8 sätestatud varumakse alam- ja ülemmääradega.

Määrusega kehtestatakse 2027. aastaks vedelkütusevaru maksemäärad järgmiselt:

- 1) bensiin – 4,14 eurot 1000 liitri kohta;
- 2) diislikütus – 3,33 eurot 1000 liitri kohta;
- 3) raske kütteõli – 3,33 eurot 1000 kg kohta;
- 4) reaktiivkütus ja petrool – 6,30 eurot 1000 liitri kohta.

Kõikides kütuseliikides langeb varumaksemäär võrreldes 2026. aasta tasemega 10%.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja koostas Kliimaministeeriumi energietika osakonna nõunik Anastassia Batulin (tel 625 6359, anastassia.batulin@kliimaministeerium.ee). Eelnõu õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna nõunik Kristina Parnaul-Ollik (tel 626 2870, kristina.parnaul-ollik@kliimaministeerium.ee).

1.3. Märkused

Määrus on seotud nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid (ELT L 265, 9.10.2009, lk 9–23)¹, rakendamisega.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0119>

Määrusega tunnistatakse kehtetuks energeetika- ja keskkonnaministri 13. novembri 2025. a määrus nr 75 „Vedelkütusevaru maksemäär 2026“ (RT I, 19.11.2025, 9).

Määruse rakendamine ei suurenda halduskoormust.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrusega kehtestatakse bensiini, diislikütuse, raske kütteõli ja reaktiivkütuse 2027. a varude maksemäärad. Sellekohase ettepaneku on 14.10.2026. a AS-i Eesti Varude Keskus esitanud Kliimaministeeriumile vastavalt vedelkütusevaru seaduse § 10 lõikele 1.

Varumaksete laekumine sõltub 2027. a kütuse tegelikust tarbimisest. Kütuste liikide lõikes kehtestatakse uued varumaksemäärad arvestusega, et kütuse tarbimine on 2027. aastal väheses languses.

Suurim varumaksest katmist vajav kululiik on varu hoidmisega seotud kulu. Vedelkütusevaru seadus sätestab, et varu tuleb hoida pidevalt tasemel, mis vastab vähemalt 90 päeva keskmisele päevasele energiatoodete puhasimpordile või vähemalt 61 päeva keskmisele päevasele energiatoodete sisetarbimisele, olenevalt sellest, kumb kogus on suurem.

Riigi vedelkütusevarus hoitava kütuse nõutav kogus arvutatakse eelmise aasta riigisisese kütusetarbimise põhjal. 2027. a tarbimismahuks prognoositakse 2026. a 9 kuu andmete põhjal 281 700 m³ mootoribensiini, 973 400 m³ diislikütust, 105 000 m³ lennukikütust. Raske kütteõli tarbimise maht on väike ja see sisaldub diislikütuse arvestuses.

Vedelkütusevaru haldamiskulu on 2027. aastaks arvestatud 5 652 000 eurot, millest varu hoiukulu moodustab 4 722 000 eurot, millele lisanduvad kütusevaru kindlustamise, inspekteerimise ja muude kütusevaru haldamisega seotud tegevuste kulud. Vedelkütusevaru maksete laekumise prognoos 2027. aastal on 5 070 000 eurot. Vedelkütuse varumakse reservist võetakse kasutusele 582 000 eurot eelmistel perioodidel varumaksete enamlaekunud summas, mis võimaldab langetada aastaks 2027 kehtestatavaid vedelkütuse varumakse määrasid kõikides vedelkütusevaru liikides 10%.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus vastab nõukogu direktiivile 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid (ELT L 265, 9.10.2009, lk 9–23).

4. Määruse mõju

Määrusega kehtestatakse alates 1. jaanuarist 2027. a uued bensiini, diislikütuse, raske kütteõli ja reaktiivkütuse (Jet A-1) ning petrooli varu makse määrad. Varumaksemäärad langevad võrreldes 2026. aasta kehtivate määradega 10%. Kütuseliikide lõikes on 2027. aastal varumaksemäär bensiinil 4,14 eurot 1000 liitri kütuse kohta, diislikütusel 3,33 eurot 1000 liitri kohta, raskel kütteõlil – 3,33 eurot 1000 kg kohta ning reaktiivkütusel (Jet A1) ja petroolil – 6,30 eurot 1000 liitri kohta.

Vedelkütuse varumaksemäär on kütuse lõpphinda kujundav tasu, mis lisandub kütuse hinnale liitri või massiühiku kohta ning millelt arvestatakse ka käibemaks. Kuna maksemäärade tasemed 2027. aastal langevad, toob eelnõu muutus kaasa kütuse hinna languse tankla väljamüügi hinnas ligikaudu 0,25%.

5. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Määruse rakendamine ei too riigile ega kohaliku omavalitsuse üksustele lisatööd, samuti ei nõua see lisakulu ega eeldata sellest lisatulusid. Tarbijatele tekib mõningane leevendus kütuse väljamüügi hinnas.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2027. aastal. Vedelkütusevaru seaduse § 10 lõike 3 kohaselt kehtestatakse maksemäärad kalendriaastaks vähemalt üks kuu enne kalendriaasta algust. See tähendab, et määruse vastuvõtmise ja jõustumise aja vahele jäetakse vähemalt ühekuuline *vacatio legis*.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Määruse eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks MTÜ-le Eesti Transpordikütuste Ühing ning AS-ile Eesti Varude Keskus.